

OIKOUMENE

IN PARKSTAD

Beste mensen,

Allereerst onze hartelijke nieuwjaarswensen voor alle vrienden en vriendinnen van de oecumene. Laten we ons voornemen in 2012 nieuwe initiatieven te ontplooien die erop gericht zijn elkaar vanuit de eigen geloofstraditie en –overtuiging nog beter te leren kennen en te waarderen. Deze Jubileumuitgave is

eveneens vrucht van samenwerking van gemotiveerde mensen, die graag het belang van de oecumene willen benadrukken. Dit nummer biedt veel informatie over de oecumenische geschiedenis en activiteiten uit het verleden. Maar het is een blijvende opgave om een platform te creëren voor ontmoetingen in het veelkleurige landschap van de oecumenische beweging.

Wij, de leden van de Raad van Kerken Parkstad, zijn er trots op dat het ons lukt elk kwartaal een nieuwsbrief uit te geven, zowel

(Vervolg op pagina 2)

DE NIEUWSBRIEF IS OOK TE VINDEN OP ONZE WEBSITE:

WWW.RAADVANKERKENPARKSTAD.NL

---

in hard-copy als digitaal, waarin oecumenische activiteiten en initiatieven staan vermeld voor de regio.

Nu we al weer met de 5e jaargang beginnen, leek het ons een goede gelegenheid om het perspectief te verbreden tot de oecumenische activiteiten van de provincie Limburg.

Hoewel wij alle kernen waar oecumenische activiteiten plaats vinden hebben benaderd, is het beeld niet compleet. Dat kunnen we betreuren, maar liever leg ik het accent op de bijdragen die wèl zijn opgenomen in dit Jubileumnummer.

Wellicht is het een eerste aanzet tot een gezamenlijk initiatief om elkaar als raden van kerken in Limburg één keer per jaar via een soort jaarbrief op de hoogte te brengen van elkaars activiteiten over een afgelopen jaar en initiatieven te melden voor een komend seizoen.

Immers: wij zullen elkaar als gelovigen van diverse pluimage in de toekomst alleen maar meer nodig hebben.

Tenslotte wens ik u veel leesplezier en: u kunt de redactie altijd verrijken met opbouwende reacties en suggesties.

DS. KO VAN DE LAGEMAAT
VOORZITTER RAAD VAN KERKEN PARKSTAD

Genieten van verschillen

Wat een zalig land is Limburg. Tijdens één van mijn laatste bezoeken aan het heuvelslandschap in het zuiden had ik zo'n zaligmakende ervaring. Ik was in Vaals, in het plaatselijke museum, waar vele tientallen heiligenbeelden appelleren aan de vroomheid en de nostalgie van de bezoekers. Hier kwam zo'n beetje alles bij elkaar wat uit verschillende werelden bij elkaar kan komen. Als er geen kundig museum-directeur aan te pas gekomen was, zou ik zeggen: 'Hier is alles bij elkaar gebracht, wat met elkaar vloekt.'

Daar was allereerst de wonderlijke combinatie van prominenten die het museum hebben geopend: de tatoeagekoning Henk Schiffmacher en hulpbisschop Everard

de Jong uit Roermond. Vervolgens verwonderde ik me over de combinatie van tentoongesteld materiaal: werk van de mondaine kunstenaar Rob Scholte gecombineerd met wat uiterst vrome kunstenaars in hout en gips in achterliggende eeuwen hadden verbeeld. Om de kloof nog groter te maken, bleek Scholte een oude Statenvertaling te hebben gebruikt om zijn werk van tekst te voorzien: ‘Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns o Heere,’ stond er op één van zijn schilderijen, zwaar aangezet met zwart alsof Scholte materiaal had mogen leveren voor de consistorie van de kerk in Stap-horst.

Een volgende cultuurschok vormde het museumcafé. De Zuidlimburgse spiritualiteit van misdienaren en altaarversierselen werd er verbonden met reclame voor Parbo-bier en aanbevelingen voor de Surinaamse keuken die men ter plekke kan nuttigen, waarbij ik eigenlijk alleen nog een verbinding tussen de twee subculturen wist te leggen door de Latijnse woorden in het Surinaamse wapen op me te laten inwerken: ‘justitia, pietas, fides’ (rechtvaardigheid, vroomheid en geloof).

Het museum maakt een beetje duidelijk hoe Limburg zijn werk heeft gedaan als poort naar Europa. De culturen van over de hele wereld rollen over elkaar heen in een pittoresk dorp als Vaals. De tentoonstelling staat symbool voor de spirituele mix die nagenoeg iedere Nederlander inmiddels voor zichzelf samenstelt. De vraag waarvoor oecumenisch Nederland staat is allang niet meer de vraag of we als kerken en als stromingen in de samenleving samen op zullen trekken. Die vraag is al beantwoord in een wereld die van communicatiemogelijkheden aan elkaar hangt; een wereld waarin diverse culturen als vanzelf naast elkaar komen te liggen in het buffet dat iedere Nederlander zich kan toe-eigenen. De vraag is of we als kerken ook sturing aan de processen vermogen te geven. Dat vraagt van ons voor alles bereidheid om van de diversiteit te genieten en vervolgens de bereidheid om die diversiteit ook recht te doen, te honoreren. ‘A mind is like a parachute,’ zei ooit Frank Zappa volgens Oriëntalis in Nijmegen, ‘it doesn’t work if it’s not open.’

Op slechte momenten gedragen we ons als dorpspastores die vermoeden dat er

achter de heuvel in de verte wel een ander dorp zal liggen, maar we hebben er weinig kennissen. Op slechte momenten denken we dat de straat tussen de protestantse kerk en de rooms-katholieke kerk het vagevuur zal zijn, zoals ooit het plaveisel bij de markt in Maastricht is gedoopt. Op onze betere en socialere momenten realiseren we ons dat we als kerken en als groepen in de samenleving elkaar kunnen versterken. Surinaams bier naast Limburgse vlaai onder het toezien van een misdienaar in gips met een rozenkrans in de hand: het is geen verschraling, het kan verrijkend zijn. Samen ergens komen gaat misschien langzamer, maar het is wel duurzamer en het is bloemrijker. Dat weten de minderheidskerken in Limburg al langer. Dat zal ook de Rooms-katholieke Kerk erkennen die jarenlang een grote meerderheid vertegenwoordigd heeft.

De evangelist Lucas vertelt van een farizeeër. Hij zit aan de maaltijd en heeft verschillende mensen uitgenodigd. Jezus is onder hen. Jezus kijkt rond en ziet de elites van de streek. Hij spreekt zijn gastheer aan. ‘Wanneer u een ochtendmaaltijd of een avondeten gebruikt, vraag dan niet uw vrienden, uw broers, uw verwanten of uw rijke burens’ (vers 12). Nodig geen incrowd, nodig geen mensen die u op hun beurt kunnen fairteren. Jezus zegt: ‘Wanneer u mensen ontvangt’ (vers 13). Nog nauwkeuriger: ‘Wanneer u een gastmaal aanricht, nodig armen, kreupelen, verlamden en blinden.’ Alle armoedzaaiers worden bij elkaar genomen. Juist die mensen moet je nodigen, ‘dan zult u gelukkig zijn.’ Je kan ook vertalen ‘zalig zijn’. Ik herhaal mijn eerste zin, maar nu als wens: Wat een zalig land kan Limburg zijn.

DS. KLAAS VAN DER KAMP

SECRETARIS RAAD VAN KERKEN NEDERLAND

Een verschil in huiver en heiligheid

“Ik heb het een keer aan een protestantse voorganger gevraagd: Als we dan samen eucharistie vieren, kniel je dan ook samen met mij voor het lichaam van Christus na de consecratie? Het antwoord was: nee. Daar huivert een dominee van. Wat voor mij het heiligste is, wekt dus huiver bij een dominee. Dat geeft aan hoe verschillend wij hierover denken.” De bisschop van Roermond, mgr. Frans Wiertz

doet de schrikachtige reactie van de dominee bij de gedachte te knielen voor de hostie, na. “Ik kniel voor God, dat is mijn overtuiging, mijn geloof. Wij gaan ook anders met de kerk om. Wij geloven echt dat het het huis is waar God woont. God is er aanwezig. Het is voor ons een ander gebouw dan voor protestanten. Het doet me daarom ook zoveel pijn als we weer een kerk moeten sluiten.”

Protestanten knielen niet tijdens de consecratie en als tijdens een processie de monstrans voorbij komt, dat druist in tegen hun reformatorische aard. Dat heeft de bisschop goed aangevoeld. Het maakt meteen duidelijk dat 500 jaar van gescheiden geloofsbeleving tussen katholieken en protestanten heeft bijgedragen tot een diepgeworteld gevoel van ‘anders zijn’ tot in het lichaam gevoelde emoties als huiver en afkeer toe. ‘En wat in 500 jaar uiteengegroeid is, breng je zo gauw niet weer samen. Dat heeft tijd nodig. Ik ben geduldig en ik ben al heel blij met wat we tot nu toe bereikt hebben.’

Wiertz heeft als opgroeiende jongen in Kerkrade (hij werd er op 2 december 1942 geboren) nog meegemaakt dat protestanten en katholieken niet bij elkaar over de vloer kwamen. “We waren vreemdelingen voor elkaar. Ik herinner me dat als je aan kinderen in die tijd vroeg waaraan je kon merken dat iemand niet katholiek was, dat ze dan zeiden: ‘Dan spreken ze geen dialect.’ Ja, en vaak is dat ook nu nog zo. Ook dat geeft het cultuurverschil aan.”

Foto Joost Goes

Maar dan komt het Tweede Vaticaans Concilie en de Rooms-Katholieke Kerk krijgt oog voor oecumene en met de veranderingen en vernieuwingen in de kerk krijgt ook de samenwerking met anders gelovigen een kans. Her en der worden dan ook initiatieven genomen om - vooral tijdens nationale gebeurtenissen zoals bijvoorbeeld de viering van de bevrijding of nationale dodenherdenking - oecumenische gebedsdiensten te houden.

‘En ik ben blij dat er in de jaren daarna heel wat bereikt is,’ zegt de bisschop terwijl hij er eens goed voor gaat zitten. Zijn werkkamer in het bisschoppelijke paleis te Roermond is bezaaid met boeken. Kasten vol langs de muren en grote stapels

staan voor zijn bureau. Ik ga er van uit dat ze al gelezen zijn, want anders zou hij er als een berg tegenop moeten zien. De bisschop is een lettervreter; elke avond leest hij tot in de kleine uurtjes en gaat dan pas op één oor. Hij pakt een boek van tafel, bladert erin en zegt. ‘Kardinaal Walter Kasper die jarenlang de oecumene vanuit Rome heeft begeleid, heeft dit boek geschreven en het heet ‘De rijke oogst’. Hij brengt in dit boek de vruchten van de oecumenische dialoog tussen de Rooms-Katholieke Kerk, de Lutherse kerk, de gereformeerde kerken, de Anglicaanse kerk en de methodisten van de afgelopen jaren in beeld. Ik kan me daar helemaal in vinden. We geloven in één God, de drie-enige God. We hebben één Evangelie. We bidden - op enkele woorden na - hetzelfde Onze Vader. Er is liturgie; we hebben kortom dezelfde fundamentele geloofsbasis. We stonden vijftig/zestig jaar geleden nog met de rug naar elkaar toe en nu zijn we met elkaar in dialoog. We hebben vooral in die beginjaren van de oecumene heel grote stappen gemaakt. Nu gaat het langzamer, dat geef ik toe maar we komen nu ook aan thema’s waar we zo heel duidelijk, en met onze totale culturele achtergrond, verschillen. Maar we hoeven ook niet meteen te gaan samenwonen in hetzelfde huis. We hoeven niet meteen hetzelfde te doen. Die verschillen mogen er zijn. Maar we moeten wel beseffen dat we dezelfde geloofsbasis hebben.”

Er zijn mensen die vinden dat die geloofsbasis voldoende is om bijvoorbeeld ook samen eucharistie te vieren ook al geloven protestanten niet in de werkelijke gedaanteverwisseling van brood en wijn. “Ik weet dat dat gebeurt en ik kan niemand daarin tegenhouden. Maar niemand mag verwachten dat deze mening over wat wel kan en wat niet, opgelegd kan worden aan de totale Rooms Katholieke Kerk. Het is de mening van een groep dat het wel mogelijk is, maar het is niet de mening van de kerk. En ik zie mezelf wel als schakel van die grotere, die wereldkerk waarin ook het leergezag zijn plaats heeft. Als basisbewegingen zichzelf loskoppelen, dan draaien ze zichzelf een rad voor ogen en ik vraag me af of dat wel productief is.”

De bisschop liep zelf ook tegen de beperkingen aan die de scheiding oplegt. “Als ik in een Lutherse kerk ben, waar de viering in veel opzichten overeenkomt met die in de katholieke kerk, dan doet het me pijn als ik niet ter communie kan gaan.” En als priester loopt hij er ook tegenaan. “Als ik tijdens de eucharistieviering de hostie uitdeel kan ik niet weten of er protestanten bij zijn. Dus ik deel de hostie aan iedereen uit; ieder moet dat naar eigen oordeel en volgens zijn eigen geweten doen.

Maar als een dominee in functie als een soort provocatie de communie zou willen ontvangen, dan lijkt mij dat onmogelijk. Ik zou dan in de verlegenheid gebracht worden om te weigeren.”

Hoe katholieken dat voelen geeft hij weer in een mooi verhaal. “Een eenvoudige man zat in de kerk te kijken naar het altaar. Hij zat daar maar, deed verder niets. Hij zat daar heel rustig en uren lang. Toen de pastoor hem vroeg: ‘Wat doet u hier eigenlijk?’ Zei de man: ‘Ik kijk naar God en Hij kijkt naar mij.’ Die daadwerkelijke aanwezigheid van God zullen protestanten niet zo ervaren. Dat past niet in hun traditie en daarom is knielen voor hen niet aan de orde.

Bisschop Wiertz probeert tijdens het interview de nadruk te leggen op wat bereikt is, wat de gemeenschappelijke punten zijn, maar steeds weer blijkt juist het benoemen van de verschillen het gemeenschappelijke fundament zichtbaar te maken. “En dat is niet erg. Wij zijn als christelijke kerken analoog, maar niet hetzelfde. Er is verschil in theologie, emotie en spiritualiteit. Maar we hebben wel eenzelfde boodschap en in het uitdragen van die boodschap kunnen we samenwerken en elkaar bemoedigen. En laten we vooral blij zijn met en dankbaar voor wat we tot nu toe al bereikt hebben.”

DOOR WIM DRAGSTRA

Oecumenische stemmen uit Heerlen

In de afgelopen jaren hebben mensen van katholieke en protestantse huize elkaar kunnen ontmoeten. Met name gemeenteleden van de kerk aan het Templesplein en parochianen van de Andreas- en Pancratiusparochie hebben samen gevierd, gebeden, gereisd, gefietst en gesproken. Enkelen van hen hebben wij om een reactie gevraagd op de volgende vragen:

- Wat is jullie van de oecumenische contacten in het bijzonder bij gebleven?
- Wat is je wens voor de toekomst als het gaat om oecumene in Heerlen en omgeving?

Hieronder leest u de reacties.

- * Vooral aan de oecumenische reis naar Rome in 2009 bewaren we goede herinneringen. Er was tussen de reisgenoten een bijzonder goede sfeer. Ook nadien hebben we er goede contacten met mede-gelovigen aan over gehouden. Daarnaast zijn we blij met de diverse gezamenlijke kerkdiensten met de Pancratius- en Andreasparochie.

Wij hopen in de komende tijd in deze trant door te kunnen gaan, liefst wat uitgebreider.

- * De bijgewoonde oecumenische vieringen kan ik mij nog goed voor de geest halen en waren voor mij zeer waardevol. Het voelt goed om met verschillende kerkgemeenschappen tot één God te bidden.

Je kunt de oprechte motivatie proeven van diegenen die het organiseren en deze intentie kan alleen maar toegejuicht worden.

Mijn wens voor de toekomst als het gaat om oecumene in Heerlen en omgeving: er mag regelmatiger een oecumenische viering plaatsvinden, maar dan ook afwisselend in alle 12 deelnemende kerkgemeenschappen aan de Raad van Kerken Parkstad. Verder lijkt het mij wenselijk, dat er bij een oecumenische viering in Parkstad geen andere mogelijkheid tot viering geboden moet worden. Op deze manier wordt het animo van de leden van de kerkgemeenschappen misschien geactiveerd om ook eens zo'n viering mee te maken.

Het gaat er niet om elkaar te bekeren, maar om samen kerk te zijn, naar elkaar toe te groeien en iedereen in zijn waarde te laten.

- * In de tijd dat de Pancratius-parochianen bij ons kerkten (juli – december 2009) heb ik met de koster van de Pancratiuskerk plezierig samen gewerkt. Tussen de beide vieringen konden de kerkgangers van beide kerken samen koffiedrinken. Dat vond iedereen gezellig en het leverde aardige gesprekken op. Toen de restauratie van de Pancratiuskerk klaar was, waren deze ontmoetingen ook afgelopen. Jammer eigenlijk. Maar de verhoudingen

Deken van Galen in de Prot. Kerk aan het Templesplein, zomer 2009

zijn goed gebleven en we weten elkaar te vinden, wanneer het nodig is. In december heeft het kerkkoor vier keer in de kerk aan het Tempselein de koorreperties gehouden. Kunnen ze trouwens in 2012 niet een keertje in één van onze kerkdiensten komen zingen? In 2011 was mijn koor, Choir of Voices in de Pancratiuskerk te gast en komend jaar gaan we daar nogmaals zingen. Goed idee toch, zo'n korenuitswisseling?

- * Tijdens een weekend in oktober 2008 was er een mooie expositie van kerkschatten in de Pancratiuskerk. Er waren prachtige liturgische voorwerpen uit katholieke kerken te zien, waarbij veel te vertellen viel. Ook naar aanleiding van een collectie Bijbels (protestants bezit) raakten mensen met elkaar aan de praat. Dat was goed en we leerden over en weer.
- * Een mooie herinnering heb ik aan 2007, toen wij als parochiegemeenschap de processieroute aan het plannen waren met een rustaltaar aan datzelfde plein. Van dag nr. 1 had ds. Bloemert contact gezocht met de andere geestelijkheid werkzaam in Heerlen, dus waarom niet eens het balletje opwerpen of we een gezamenlijk moment konden hebben op die sacramentszondag. We kwamen al pratende op de oude gedachte - en toch nog steeds actueel - van het volk Gods dat samen op weg is naar het beloofde land.
Dit was een begin van een nieuwe tijd waarin we als geloofsgemeenschappen met enige regelmaat contact hadden en er naar gelegenheden gekeken werd wat en waar we eens samen of wat dichter met en bij elkaar dat samen-op-weg zijn konden beleven.
Een fijne en hartelijke tijd hebben we gemeenschappelijk mogen beleven tijdens de renovatie van de Pancratiuskerk toen we zelfs voor de eucharistie vieringen een thuis mochten vinden bij onze geloofsbroeders en -zusters in hun kerk. "En dat we nu de wereld laten zien dat het 300 jaar geleden ook anders had gekund." Gedrevenheid en de openheid zijn nodig om wat in beweging te zetten. Dat met hulp en onder inspirerende leiding van Gods Geest dit verder tot wasdom moge komen. Het zal een groei proces zijn waar we elkaar en daardoor onszelf steeds beter zullen leren kennen met hopelijk vele, mooie en goede vruchten.
- * Laat ik vooropstellen dat ik niets had met oecumene. Tijdens de laatste jaren

---

kregen we als kerkgangers wel meer mee dan haast alle jaren ervoor. Komt zeker doordat we kerkdiensten kregen aangereikt door onze priesters aan het Templesplein. Omdat de Mis van 10.00 uur mijn tijd is trok ik dus ook daarheen. Natuurlijk dankend voor de gastvrijheid. Opvallend was de hartelijkheid bij de koffie met mensen die ik nooit eerder had ontmoet. Als wij weggingen, stonden zij te wachten op hun eigen protestantse dienst.

Al die maanden miste ik wel de eigen kerkbanken, het wierook en het altaar. Men deed stinkend zijn best om er iets van te maken. Toch proefde ik er weinig liturgische warmte in het gebouw, al werd er niets gespaard op de verwarming.

De oecumene vind ik prima, maar ik zie er weinig voordeel bij. We hebben toch al genoeg tekort aan eigen publiek om het christen - zijn uit te dragen. Overleggen wat je allemaal samen kun doen is voor mij niet te overzien. Niets tegen de dominee die we leerden kennen. Maar waar we samen verder moeten gaan, ik zou het niet weten. Dat zoeken de leiders van de kerken zich maar uit. Als het maar beperkt blijft.

Dat hoop ik ook voor de toekomst: dat we vaker in gesprek gaan en elkaar willen vertellen over wat we belangrijk vinden in geloof en kerk. Wanneer we dat over en weer, dus in wederkerigheid, doen, kan de oecumenische dialoog zeker aan kracht winnen.

Oecumene in Weert

Oecumene is noodzaak! Als in de brief aan de Efeziërs wordt aangegeven dat wij pas samen met alle heiligen de lengte, breedte en hoogte van de liefde van God zullen kennen, dan gaat het niet aan dat 'alle' restrictief in te vullen en zelf te gaan bepalen wie volgens onze normen als heiligen kunnen worden aangemerkt met het oog op de strekking van het genoemde Bijbelwoord.

WAT BETEKENT DIT IN DE WEERTSE SITUATIE?

Eén ding zal in ieder geval zijn als overal in Limburg. De protestanten vormen een bijna verdwijnend kleine minderheid. De Protestantse Gemeente Weert-Budel is

een kleine geloofsgemeenschap waarvan de leden in een heel groot gebied wonen: Weert en wijde omgeving. Een groot deel van de Brabantse gemeente Cranendonk (Budell!) hoort er ook bij. Afgaande op het aantal geregistreerde leden behoort in het gebied dat deze gemeente bestrijkt er ongeveer 0,7% van de bevolking toe. Daarnaast zijn er nog enkele heel kleine groepen niet-rooms-katholieke gelovigen (Molukse gemeenschappen, aan de pinksterbeweging gerelateerde groepen), die dit percentage nauwelijks naar boven bijstellen.

De rooms-katholieke kerk is – als overal in Limburg - volkskerk. Maar wel een volkskerk die z'n echte betekenis in de samenleving snel aan het verliezen is.

Oecumene is een heel kleinschalig gebeuren, gedragen door een kleine groep mensen. Betrokkenheid van kerkelijke 'leidinggevenden' maakt heel veel uit. Zo was er in het begin van het vorige decennium sprake van een kortstondige bloei toen er in Weert een deken aantrad met een 'open mind', die de 'noodzaak' van oecumene van harte onderschreef. Zijn vroege overlijden betekende helaas meteen ook weer een kentering...

Daarna is er toch iets gebeven. Eigenlijk vooral als een één-tweetje van een protestantse dominee en één Weertse pastoor. Met jaarlijks een oecumenische viering op de zondag in de week van gebed voor de eenheid, met oecumenische vormgeving van een jaarlijkse kerstsamenzang, en met twee tot drie oecumenische gespreksavonden per jaar.

Moeizaam blijft het: communicatiekanalen zitten nogal eens verstopt, en waar 'de kerk' sowieso niet zo erg leeft, daar zal 'oecumene' helemaal niet leven. En bloeiende activiteiten uit het verleden (met regelmatige gezamenlijke vieringen, met een stevige organisatie - Relevo – die op oecumenische leest geschied heel veel activiteiten organiseerde) zijn langzaam maar zeker ter ziele gegaan: degene die het 'droegen' werden ouder, en nieuwe aanwas ontbrak. Gelukkig is er nog één activiteit van gebeven: een maandelijkse gespreksochtend met inleidingen over en rond religie, spiritualiteit en bezinning. Er zijn zo'n 25 belangstellenden – weliswaar zonder jongeren!

Hoe verder? Er zijn mensen die het niet willen opgeven. Sinds kort is er rond het één-tweetje van de dominee en de pastoor een werkgroep oecumene ontstaan. Een werkgroep die wil meehelpen om oecumene 'op de kaart te zetten'. Er wordt

---

gedacht aan jaarlijks een kleine reeks vespervieringen door-de-week, afwisselend in de protestantse Bethelkerk en de kapel van het Birgittinessenklooster, in het centrum van Weert (binnen de gelederen van dat klooster is de laatste jaren een verfrissende oecumenische openheid ontstaan).

Zal het allemaal lukken, succesvol zijn? Het is maar hoe je het meten wilt! Of oecumene in Weert binnen afzienbare tijd de voorpagina's zal halen is twijfelachtig. Maar zolang er mensen te vinden zijn die het zien, en die het zien zitten, en gewoon maar aan de slag gaan, is het zeker niet kansloos!

Weert, 19 november 2011

JAN COMPAGNER

PREDIKANT VAN DE PROTESTANTSE GEMEENTE WEERT-BUDEL

Oecumenische samenwerking in Maastricht

De Raad van Kerken Maastricht bestaat ruim 30 jaar. Onze raad timmert niet zozeer aan de weg met spectaculaire activiteiten, maar wil door elkaar beter te leren kennen begrip en respect kweken voor elkaar (onbekend maakt immers onbemind, maar met bekenden/vrienden ga je anders om). Tijdens onze bijeenkomsten krijgen dan ook steeds de verschillende kerken de gelegenheid om iets over de eigenheid van m.n. hun gemeenschap te vertellen of te laten zien. Daarover wordt dan met elkaar van gedachten gewisseld. Aangesloten zijn bij ons Rooms-Katholieken, Protestanten van diverse snit zoals uit de Protestantse Kerk in Nederland, Remonstrants, Doopsgezind en Gereformeerd (vrijgemaakt), verder Oud-Katholiek, Leger des Heils, Orthodox en Oecumenische Basisgroep.

Ook onderling ontstaan dan weer contacten en samenwerking zoals tussen de Lutherse Gemeente en de Oud-Katholieke parochie, de protestantse St.Jan en katholieke St.Servaas. Maar ook de gemeente in de St.Jan met de Lutheranen, Remonstranten, Doopsgezinden of Oecumenische Basisgroep in de vorm van gezamenlijke avonden (thema-avond, een voorstelling van Kees Posthumus bijvoorbeeld of een gezamenlijke dienst).

De raad organiseert een oecumenische viering op Koninginnedag met alle gedecoreerden, gebedsdienst bij dodenherdenking en een volkskerstzang in de hal van het stadhuis. Verder wordt in de week van de eenheid en de vredesweek een activiteit georganiseerd.

Ik wil wat nader ingaan op de contacten tussen de twee buurkerken aan het Vrijthof: de protestantse St.Jan en de katholieke St.Servaas. Dit contact is voortgekomen uit de goede relatie die is opgebouwd door het lidmaatschap van de Raad van Kerken.

In 1998 was het 365 jaar geleden dat de Protestanten hun eredienst gingen houden in de St.Jan. De St.Jan is destijds gebouwd als doopkerk van de St.Servaas (pelgrimskerk) en

in 1632 aan de katholieke eredienst onttrokken. Op 1 januari 1633 werd de eerste protestantse eredienst gehouden.

Advent 1998 hebben we voor het eerst gezamenlijk gevierd als burens aan het Vrijthof. Een delegatie van de ene kerk brengt bij de ander het licht van advent brandend binnen. Daarbij wordt in beide kerken dezelfde tekst uitgesproken. Verder is de dienst samen voorbereid; dezelfde Bijbelgedeelten, dominee en deken hebben de homilie samen besproken en er is een gezamenlijk collectiedoel voor een diaconaal project in de stad Maastricht. Na de eucharistie komt de St.Servaas naar de St.Jan (het andere jaar gaat de St.Jan naar de St.Servaas) voor een gezamenlijke slotviering waarin de geloofsbelijdenis, voorbeden, het Onze Vader en de zegen een plaats hebben, tot slot samen koffiedrinken. In 2011 dus voor de 14de keer.

In 1999 zijn we ook gestart met een gezamenlijke gemeente-avond waarbij inmiddels diverse onderwerpen de revue hebben gepasseerd. We proberen zoveel mogelijk uit te gaan van wat ons bindt – en dat is heel veel – maar daarbij wat ons scheidt niet onbenoemd te laten.

Sinds 2006 vieren we ook samen Palmpasen. De communiekinderen van de St.Servaas maken samen met de kinderen van de St.Jan op zaterdagmiddag in de St.Jan een palmpasenstok. Zondagmorgen gaat de gemeente van St.Jan naar de Pandhof van de St.Servaas voor de palmzegening. De predikant leest daarbij het evangelie van Palmpasen, de deken zegent de palmtakken en palmpasenstokken, de kinderen zingen een lied en vervolgens lopen we gezamenlijk de processie over het Vrijthof en gaan ieder onze eigen kerk in voor de zondagmorgenviering.

Ook tijdens de zeven-jaarlijkse Heiligdomsvaart participeren de Protestanten in het gebeuren. Er is een werkgroep oecumene die een aantal oecumenische activiteiten ontwikkelen zoals een opmaatviering op de zondag voorafgaand aan de Heiligdomsvaart, een kerkenpad, avond over het thema, vesper en middagpauzedienst. De protestantse gemeente heeft in 2011 voor de tweede keer meegelopen in de grote ommegang. In de St.Jan is een lichtspel opgevoerd wat door de kerkelijke entourage erg goed tot zijn recht is gekomen.

Wat in deze heel belangrijk is, dat zijn de goede persoonlijke contacten over en weer. Het elkaar beter leren kennen, begrijpen waarom er op een bepaalde manier gereageerd wordt en m.n. respect hebben voor elkaar zijn voor de oecumene heel belangrijk. In deze tijd van secularisatie - maar onderschat ook de individualisering niet - hebben we elkaar heel hard nodig.

Wij hopen nog lang op deze weg voort te gaan.

**H.H. DE HAAN-VERDUYN, MAASTRICHT:
SECRETARIS RAAD VAN KERKEN MAASTRICHT**

Oecumene 2.0

INLEIDING

Met de term oecumene wordt een groeien naar religieuze eenheid aangeduid. Binnen het christendom wordt met oecumene meestal het naar elkaar toegroeien, elkaar leren verstaan en het samenwerken bedoeld tussen de verschillende christelijke denominaties zoals binnen een Raad van Kerken aanwezig. Ik zie het liever in een meer brede betekenis als een streven naar wereldwijde religieuze eenheid.

Toen mij daarom zeven jaar geleden gevraagd werd directeur te worden van wat toen nog De Pastorale School heette, zei ik daar meteen “ja” op, want daar kreeg ik

de kans aan die oecumene te werken. De Pastorale School was in haar programmering volop met oecumene bezig. Bestuur en vrijwilligers, sprekers en bezoekers kwamen echter nog steeds hoofdzakelijk uit de RK-kerk. Dat moest veranderen! Maar dat is niet zo gemakkelijk in een omgeving waarin bijna iedereen rooms katholiek is (opgevoed).

DE DRIE RINGEN.

We begonnen met een nieuwe naam om aan te geven dat we meer wilden dan alleen oecumene binnen het christelijke geloof. Uitgangspunt werden de drie monotheïstische godsdiensten – de drie ringen. Maar het logo moest open ringen krijgen, want we wilden en willen ook openstaan voor andere godsdiensten en levensbeschouwingen. Dat sprak mij toen en ook nu nog steeds erg aan. Maar daarna begint het echte werk: hoe geef je dat vorm? Een van de doelen is “De drie ringen brengt mensen met verschillende achtergrond en uiteenlopende levensoriëntatie bijeen rond thema’s en vragen waarin religiositeit en eigentijdse spiritualiteit een belangrijke rol (kunnen) spelen.” Die thema’s en onderwerpen zijn wel te bedenken, maar waar haal je mensen vandaan met verschillende achtergronden in een omgeving met veel van hetzelfde? En willen die anderen wel bijeen komen rond dat soort thema’s?

DIVERSITEIT

Binnen De drie ringen worden filmavonden gehouden en wandelingen georganiseerd, maar het grootste deel van het programma is luisteren naar inleidingen, referaten en andere verhalen. En na zo’n verhaal is er altijd gelegenheid tot vragen stellen, met elkaar in gesprek gaan, debatteren, de dialoog aangaan of wat voor vorm dan ook. Het met elkaar praten en nadenken en vragen stellen is bijvoorbeeld een vorm waar weinig hier wonende moslims op zitten te wachten, waardoor we al snel praten óver in plaats van mét. Veel Christenen zijn zoekend en willen antwoorden op vragen die ze hebben. Veel moslims, joden en boeddhisten, om maar eens wat groepen te noemen, hebben helemaal geen behoefte aan het ter discussie stellen van hun geloof.

Een ander punt is meedoen. Vrijwilliger worden bij De drie ringen spreekt autochtone Nederlanders meer aan dan allochtone medelanders. En doordat we een erg op taal gerichte organisatie zijn, is het niet zo gemakkelijk voor de enkele buitenlander die het wel aandurft, ook daadwerkelijk mee te kunnen doen. Door onze

doelstelling van in gesprek gaan en dingen ter discussie stellen, blijven we een heel christelijke organisatie. De diversiteit zit wel in het programma. Zo gaan we op bezoek naar een synagoge, moskee of boeddhistische tempel. De films die we bekijken gaan over andere volken, andere godsdiensten, mensen met andere gewoonten en gedragingen. We proberen onze kijk op de werkelijkheid te vergroten en van elkaar te horen en te leren. Maar of we ook echt de doelstelling van groeien naar religieuze eenheid dichterbij weten te halen? Dat is voor mij wel een vraag.

WAT KAN ER WEL?

Wanneer ik kijk naar wat in andere godsdiensten van belang is, kom ik bij rituelen en gedrag uit. Praat er maar niet zo veel over en ga het gewoon doen. Geen woorden, maar daden. In het buitenland zie je de Joden bij de Klaagmuur staan, bidden en briefjes in de muur stoppen. Het vijf keer per dag bidden van de moslims wordt door grote groepen opgevolgd. Je houden aan spijswetten en ramadan door een nog veel grotere groep. En als je ziet hoeveel mensen er dagelijks even een kaarsje komen aansteken in de Onze Lieve Vrouwebasiliek in Maastricht, kun je alleen maar verbaasd zijn. Het zijn hele grote aantallen. Er stoppen luxe auto's en zakenmensen in driedelig donkerblauw stappen even uit om een kaars aan te steken, terwijl de chauffeur wacht. Jongeren lopen in grote groepen mee bij fakkeloptochten tegen zinloos geweld en branden kaarsjes. Het zou wel eens kunnen zijn dat onze oecumenische toekomst veel meer ligt in het gezamenlijk doen, dan het praten. Laten we daarom nadenken over welke rituelen en gebruiken we met elkaar kunnen delen en doen. Samen onze feesten vieren, samen koken en eten, samen muziek maken, samen onze kinderen opvoeden en ouderen verzorgen. Misschien is dat wel de oecumene die kansen biedt! Laten we de geloofsvragen maar voor onszelf bewaren en diensten houden met wie dat nog wil, maar oecumene vraagt om iets anders.

NELLEKE DE KRUIK

**DIRECTEUR VAN DE DRIE RINGEN, CENTRUM VOOR SPIRITUALITEIT
EN ZINGEVING.**

Bezinningsmomenten in 40-dagentijd

Bezinningsmomenten op 3 avonden in de 40-dagentijd. Deze 3 avonden vinden plaats bij de zusters van het Korenveld te Merkelbeek en dragen een katholiek karakter. Ze zijn bedoeld voor mensen die bezig zijn met besturen, liturgie, diaconie, catechese en pastoraat. Mensen van andere kerkgenootschappen zijn uiteraard welkom, maar deze avonden dragen een katholiek karakter. Vitaliseren van plaatselijke gemeenschappen staat ons voor ogen. Deze avonden worden ondersteund door Vicent Kemme, lid van de Emmanuelgemeenschap te Brussel.

8 MAART: VAN PAROCHIE NAAR GEMEENSCHAP

We zien dat in parochies heel wat gestructureerd, geadministreerd, geclusterd en gerepareerd wordt: traditionele verbanden verdwijnen, ook parochieverbanden, omdat vaak het spirituele leven ontbreekt. Naarmate een gemeenschap groeit in geloof, overstijgt dit ook de parochiegrenzen. Mensen zoeken naar bronnen waar zij zich geestelijk kunnen voeden. Onze eerste bezorgdheid is onze gemeenschap met god, dé Gemeenschap van Vader Zoon en Geest. Van daaruit gaan we naar de gemeenschap die we met elkaar hebben, in de privé-sfeer, in de samenleving en in de parochie/kerk.

15 MAART: MENSEN IN EEN GEMEENSCHAP DE ANDER AANVAARDEN

Vaak vallen groepen uit elkaar omdat mensen elkaar niet langer aanvaarden. Het is belangrijk om inzicht te krijgen in wie wij zelf zijn en wie de ander is. De onhebbelijkheden van de ander en van mijzelf leren aanvaarden en toch samen behoren tot dezelfde gemeenschap. Durven uitspreken naar elkaar wat je met elkaar verbindt of van elkaar af doet groeien. Momenten van genezing als het gaat om onze gemeenschap met God in gebed en eucharistie, in onze privé-sfeer (huwelijk, gezin, familie, alleenstaanden, gebroken gezinnen, samengestelde gezinnen, etc.), de samenleving (werk, vereniging) en in de kerk (parochie, bisdom, wereldkerk).

22 MAART: OMGAAN MET FOUTEN EN VERGEVING IN DE GELOOFSGEMEENSCHAP

Je merkt dat mensen naar buiten toe zich vaak onkwetsbaar opstellen en in het privé-domein psychiaters, counselors, en andere mensen bezoeken om lichamelijk

en geestelijk opgekrikt te worden. Het sacrament van boete en verzoening is veelal uit het leven verdwenen. Toch kan dit ook heel heilzaam zijn. We beginnen met een lofgebed. Daarna een uiteenzetting over het sacrament van verzoening. Vervolgens tijd van aanbidding met de mogelijkheid van de biecht. Afsluitend staan wij in een groeps gesprek stil bij de vraag 'Hoe verder?'.

Voor informatie en opgave kunt u terecht bij pastoor Huub Adema, tel. 045-5252318 of e-mail Hadema@ziggo.nl

Oecumenische Euregionale Conferentie

Elk jaar wordt er in onze euregio een oecumenische conferentie rond een bepaald thema georganiseerd. De werkgroep bestaat uit:

- De bisschoppelijk gedelegeerden voor de oecumene van de bisdommen Aachen en Roermond
- Vikariat des deutschsprachigen Gebietes des Bistums Lüttich
- Kirchenkreis Aachen Evangelische Kirche im Rheinland
- Classis Limburg, Protestantse Kerk in Nederland
- Caritasverband für das Bistum Aachen
- Dienst Kerk en Samenleving bisdom Roermond

De conferentie wordt wisselend gehouden in Aachen, Eupen of Zuid-Limburg, de voertaal is Duits en Nederlands. Een Nederlandstalige en Duitstalige spreker leiden het thema in, waarna na de middagmaaltijd in workshops met mensen uit de praktijk verder wordt gesproken. Er wordt geprobeerd een actueel thema te behandelen wat in de gehele Euregio speelt op kerkelijk, maatschappelijk of ethisch gebied. Voor 2012 sluiten we aan bij het thema van de Europese Unie waarbij het gaat om actieve ouderen, maar m.n. ook om de relatie tussen de generaties. Waar zijn ouderen zonder jongeren en waar zijn jongeren zonder ouderen.

H.H. DE HAAN – VERDUYN
NAMENS DE CLASSIS LIMBURG LID VAN DE WERKGROEP.

Einde van een tijdperk

Op vrijdag 18 november jl. is het laatste oecumenische avondgebed 'oude stijl' gehouden in Huize De Berg te Heerlen.

De voorzitter van de Raad van Kerken, ds. Ko van de Lagemaat, heette de groep met belangstellenden welkom met de woorden: "We moeten vaker voor de laatste keer een avondgebed houden, dan is het niet nodig dat het de laatste is - gelet op het aantal mensen in de kring."

Leden van de Raad hadden ieder een aandeel in de viering met als thema: Dialoog geeft toekomst.

Voor de organisatie en inhoud van de jarenlange reeks vieringen was een kleine groep mensen verantwoordelijk: Harry van Sleuwen, Marijke Canlon en Nellie Breeman. Zij werden na afloop van harte bedankt voor hun trouw en volharding en ontvingen een herinnering. Zuster Liesbeth bedankte vervolgens Harry nog voor zijn goede zorgen als 'koster'. Met weemoed werd afscheid genomen van de zusters, die vele jaren gastvrijheid verleenden. Na afloop was er koffie, zoals altijd.

Samen bidden in de
WEEK VAN GEBED
3^e week van januari

WWW.WEEKVANGEBED.NL - WWW.RAADVANKERKEN.NL

Week van gebed voor de eenheid: 15 t/m 22 januari 2012

In deze week worden er ook in de regio Zuid Limburg diverse oecumenische vieringen/ activiteiten georganiseerd. Wist u trouwens, dat de Rooms Katholieke Kerk al sinds jaar en dag (meer dan 100 jaar) de dagen tussen 18 en 25 januari bedoelt om te bidden voor eenheid? Maar het feit, dat de periode van gebed (nog) niet helemaal synchroon loopt, doet niets af aan de gezamenlijke intenties!

Op zondag 15 januari 2012 is er in De Ark te Landgraaf een oecumenische viering in het kader van de 'Week van gebed voor de eenheid van de christenen': een gezamenlijke viering van de Andreasparchie Heerlerbaan, de Protestantse Gemeente te Heerlen en de Protestantse Gemeente Oude Mijnstreek. Thema van de viering: Heilig Verzet.

In de viering wordt gelezen uit Jesaja 43:15-21 over de lijdende rechtvaardige, die de klappen krijgt als hij opkomt voor wie niet gezien worden, en uit Mattheus 25:31-46 over de werken van barmhartigheid. Onze verbondenheid in de oecumene uit zich niet in het benadrukken van verschillen in de leer, maar in het beklemtonen van onze diaconale opdracht in de wereld, het opkomen voor wie kwetsbaar is. Een spandoek als symbool van 'heilig verzet' is in de kerk aanwezig... en u wordt in de gelegenheid gesteld zelf een spandoektekst te schrijven over wat u als heilig verzet raakt. (bron: Drieluik, kerkblad voor de protestantse gemeenten in Parkstad Limburg).

Op diezelfde zondagmorgen wordt ook in de dekenale Pancratiuskerk in Heerlen aandacht besteed aan deze oecumenische gebedsweek. Immers: naast het zeggen van gebedsintenties is het zinvol om samen een teken te stellen. Samen vieren hoort al jarenlang tot de goede kansen om te tonen dat we ondanks de verscheidenheid opkomen voor wat we in de wereld gemeenschappelijk hebben: God als Schepper, Jezus als Verlosser, de Geest als Inspirator. Maar dan is het wel van belang dat we dit in ons leven aan bod laten komen. Daarom is ds. Bloemert, lid

van de Raad van Kerken Parkstad, uitgenodigd om op 15 januari de preek te houden tijdens de beide eucharistievieringen. (bron: Parochienieuws).

De Raad van Kerken Maastricht organiseert op woensdag 18 januari 2012 een gebedsbijeenkomst in de kapel van de Zusters onder de Bogen in Maastricht. Het thema is 'Winnen met gevouwen handen' (zie ook in agenda).

*Leerhuis bijbelse grondwoorden in de Ark,
Op de Heugden 23, Landgraaf:*

AVONDSESSIES 20.00U.

16 januari	Hoor, Israël, de Eeuwige is EEN (Sjema)
6 februari	Het altaar, oftewel: Katholiek met een protestants jasje – het Luthers eigene (m.m.v. ds Willem Boon, Luthers predikant)
19 maart	verzoening
16 april	verbond
21 mei	dankbaarheid

MORGENSESSIES 10.30U.

29 februari	profeet
2 mei	schepping

Info: e.bastiaan-net@zonnet.nl
tel. 045 – 850 58 46

Uit: Rondzendbrief landelijke Raad van Kerken

... Wij hopen dat u niet alleen financieel wilt bijdragen; we hopen ook dat u met anderen over de oecumene wilt spreken. Meer nog dan geld hebben we de verwoording nodig van oecumenische betrokkenheid en gebed...

Nieuwe dominee in Heerlen

Op 18 december jl. is ds. Henk J.C. van Es als predikant aan Protestantse Gemeente Heerlen verbonden, als opvolger van ds. Sophie Bloemert, die in januari 2011 afscheid nam als gemeentepredikant.

Ds. Van Es komt uit Zutphen, waar hij 12 jaar predikant was; daarvoor stond hij in Elst. Zijn eerste gemeente was Blitterswijk-Venray. In die tijd heeft hij Limburg dus al enigszins leren kennen. Binnenkort zal ds. Van Es voor een vergadering worden uitgenodigd, om kennis maken met de leden en het werk van de Raad van Kerken Parkstad.

Aswoensdag 2012

Dit jaar wordt op 18 en 19 februari carnaval gevierd. Dus is het op 22 februari a.s. Aswoensdag.

Het is de bedoeling, dat, evenals voorgaande jaren, in de Andreaskerk, Palestinastraat, Heerlerbaan een viering wordt gehouden, waarin de voorbereidingstijd op Goede Vrijdag en Pasen in oecumenisch verband wordt vorm gegeven. De protestantse gemeenten van Heerlen en Oude Mijnstreek zijn hierbij ook betrokken. In de viering worden palmtakjes verbrand en krijgen de kerkgangers een askruisje opgelegd. Aanvang 19.00 uur.

Oecumenelezing

Op 13 januari 2012 verzorgde professor Mechteld Jansen (1960) op uitnodiging van de landelijke Raad van Kerken in de Geertekerk de jaarlijkse Oecumenelezing. Zij is als hoogleraar missiologie verbonden aan de Protestantse Theologische Universiteit (PThU).

ENKELE CITATEN OVER OECUMENE,
PASSEND BIJ DIT THEMANUMMER:

Ik vind het bijzonder dat er zoiets bestaat als de Raad van Kerken waarin zoveel kerken samen optrekken. Daarover moet je niet te min denken, want je hebt een ruimte nodig waar verkeer tussen de kerken mogelijk is.

Lange tijd is de oecumene gericht geweest op consensus, maar dat is voorbij. Dit is geen tijd meer waarin je kunt komen tot theologische documenten waarover je het met elkaar eens bent. Dat leeft niet meer zo. Wel zie je overal een zoeken naar een ander soort eenheid, want wat blijft is de oecumene als verbinding.

Als waarde van de oecumene zie ik met name dat de oecumene nog één van de weinige stemmen is die met profetisch elan spreekt. We hebben stemmen nodig die durven ingaan op onderwerpen die niet zo lekker liggen, zoals de vragen betreffende vluchtelingen en duurzaamheid. De Raad van Kerken heeft daarin een profetische rol te vervullen en daar ontleen ik zelf ook hoop aan.

(bron: website RvK)

WILT U DE DIGITALE VERSIE INZIEN, KIJK DAN OP
WWW.RAADVANKERKENPARKSTAD.NL

Raad van Kerken Maastricht

Secretariaat:

Peppelhoven 15 6225 GX Maastricht

☎ 043 3624240 📧 dehaan-verduyn@freeler.nl

WEEK VAN GEBED VOOR DE EENHEID VAN DE CHRISTENEN

De Raad van Kerken Maastricht nodigt u van harte uit voor haar gebedsbijeenkomst op woensdag 18 januari 2012 van 19.00 – 19.45 uur in de kapel van de Zusters onder de Bogen Sint Servaasklooster 14 in Maastricht.

‘WINNEN MET GEVOUWEN HANDEN’

Dit thema is gebaseerd op de Bijbeltekst uit 1 Corinthiërs 15: 57 waar staat: Maar laten we God danken, die ons door Jezus Christus, onze Heer, de overwinning geeft.

U wordt van harte uitgenodigd voor deze gebedsbijeenkomst.

Weet u welkom!

RAAD VAN KERKEN

in Parkstad

Illikhoven 14-A
6116 AL Illikhoven

Telefoon: (046) 481 02 05

E-mail: jjdenhollander@planet.nl

Postbank 37 81 745 tnv RvK OM, Illikhoven

Internet: www.raadvankerkenparkstad.nl